

Protokoll fört vid socialnämndens sammanträde 14 november 2017

Tid:

Kl. 17:30-17:45

Plats:

Konferensrum Storfors, Storforsplan 36 i Farsta

Närvarande:

Se sid. 4 i protokollet

§ 8

Justerat 14 november 2017, justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Åsa Lindhagen
Ordförande

Andréa Ström
Vice ordförande

Protokoll fört vid socialnämndens sammanträde 14 november 2017

Tid:

Kl. 17:30-17:45

Plats:

Konferensrum Storfors, Storforsplan 36 i Farsta

Närvarande:

Se sid. 4 i protokollet

§ 1-7, 9-13

Justerat 22 november 2017, justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Åsa Lindhagen
Ordförande

Andréa Ström
Vice ordförande

Närvarande**Beslutande****Ledamöter**

Åsa Lindhagen (MP), ordförande
Andréa Ström (M), vice ordförande
Rana Carlstedt (S)
Mia Sundelin (S)
Dan Guillou (MP)
Alexandra Mattsson Åkerström (V)
Johan Brege (M)
Christina Elffors Sjödin (M)
Ole-Jörgen Persson (M)
Frida Johansson Metso (L), ej § 9 på grund av jäv

Tjänstgörande ersättare

Amne Ali (S) för Claes Elmgren (S)
Jackie Nylander (V) för Anna Rantala Bonnier (Fi)
Inga-Lill Persson (L) för Isabel Smedberg Palmqvist (L)
Birgitta Thulin (M) för Frida Johansson Metso (L) § 9

Övriga närvarande**Ersättare**

Emil Adén (S)
Ylva Wahlström Ödmann (MP)
Stephan Gullberg (MP)
Eva Solberg (M), från § 11
Birgitta Thulin (M)
Sofia Modigh (KD)

Tjänstemän

Peter Svensson, tf förvaltningschef
Jenny Swärd, avdelningschef
Veronica Wolgast Karlberg, avdelningschef
Lisa Cadenius, avdelningschef
Samuel Svan, borgarrådssekreterare
Sigrún Andersdóttir, nämndsekreterare

§ 1**Sammanträdets öppnande och godkännande av
föredragningslista**

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP) öppnar sammanträdet. Nämnden godkänner föredragningslistan.

§ 2**Val av protokolljusterare och tid för justering av protokollet**

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP) och vice ordföranden Andréa Ström (M) får i uppdrag att justera dagens protokoll. Protokollet ska justeras fredag 17 november.

§ 3**Förvaltningsinformation**

Tillförordad förvaltningschef Peter Svensson informerar om att det blir gemensam middag för nämnden efter sammanträdet den 30 januari 2018.

§ 4**Nämndens frågor till förvaltningen**

Ledamoten Frida Johansson Metso (L) lyfter frågan om en rapport som föreningen Equal släppt och som handlar om brister i handläggningen av personer med beroendeproblematik hos socialtjänsten i Farsta stadsdelsförvaltning. Avdelningschef Veronica Wolgast Karlberg meddelar att förvaltningen tagit del av rapporten och haft kontakt med Farsta stadsdelsförvaltning kring de frågor som tas upp i den. Förvaltningen kommer att skicka en redogörelse för förvaltningens bild av situationen och den dialog som först med Farsta stadsdelsförvaltning till nämnden.

§ 5

Minska jobbklyftan i Stockholm genom systematiska insatser för att fler människor ska gå från utanförskap till egen försörjning, motion (2017:45)

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Dnr 1.7.1-530/2017

Socialnämndens beslut

Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtande som svar på rubricerad remiss.

Reservation

Samtliga ledamöter och tjänstgörande ersättare för Moderaterna reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag som redovisas nedan.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet *Motion om att minska jobbklyftan i Stockholm genom systematiska insatser för att fler människor ska gå från utanförskap till egen försörjning* av Anna König Jerlmyr med flera (M) till socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden, stadsledningskontoret samt stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista, Skärholmen och Älvsjö.

Moderaterna i Stockholm ger i motionen 28 förslag på åtgärder för att fler människor ska komma i arbete och försörja sig själva och att motverka att fler behöver ekonomiskt bistånd under en längre tid.

Förvaltningen vill framhålla att flera av förslagen är nära kopplade till pågående arbete. I vissa av synpunkterna hänvisar förvaltningen till Socialstyrelsens rekommendationer och socialtjänstlagen. Förvaltningen är positiv till förslaget om införande av e-tjänst.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 13 oktober 2017.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag. Vice ordföranden Andréa Ström m.fl. (M) föreslår att nämnden beslutar följande

1. Motion (2017:45) om minskad att minska jobbklyftan i Stockholm genom systematiska insatser för att fler

människor ska gå från utanförskap till egen försörjning tillstyrks.

2. Därutöver anføres följande.

Att människor arbetar är grunden för att ett samhälle ska fungera. Fler människor i egen försörjning innebär mer skattepengar till vårt gemensamma. Att fler blir självförsörjande är inte bara en vinst för samhället. En egen inkomst innebär frihet, oberoende och självständighet, det därför också en vinst för den enskilde. Stockholm är på flera sätt en väl fungerande huvudstad, här finns ett konkurrenskraftigt näringsliv och en stark sysselsättning. Det går med andra ord bra för många stockholmare, men långtifrån alla. Stockholm har blivit en tudelad stad. Det råder stora skillnader mellan stadsdelarna gällande arbetslöshet, ekonomiskt bistånd och ohälsotal. Vi ser även skillnader när det gäller sysselsättning mellan inrikes – och utrikes födda. Det är beklagligt att majoriteten inte tar integrations- och utanförskapsproblemen på allvar. Att bryta utanförskapet är en av våra viktigaste uppgifter i samhället. Det behövs en ny politisk riktning som tar fasta på reformer för jobb, integration och för att bryta utanförskapet.

För att fler ska komma i arbete behövs bland annat en stärkt arbetslinje i bidragssystemet. Ekonomiskt bistånd erhålls inte kravlöst i Stockholm stad, men alla krav är individuellt utformade och innebörden av att stå till arbetsmarknadens förfogande kan därför variera beroende på biståndstagarens situation. Ett av de krav som alltid ställs på en arbetssökande är att de ska vara inskrivna på Arbetsförmedlingen. Men därutöver varierar insatserna. Som förvaltningen påpekar, kan socialnämnden redan idag erbjuda kompetenshöjande insatser och vägra försörjningsstöd om den enskilde inte uppfyller vissa fastställda krav. Det är bra och något vi också framhäver i motionen som ett av flera förslag. Men, det är idag inte en tvingande lagstiftning. Om detta tillämpas i staden och i vilken omfattning är därför oklart. Moderaterna vill därför att detta skärps. Ökade aktivitetskrav i försörjningsstöd är också nödvändigt. Normen måste alltid vara att socialnämnden ska erbjuda insatser och att försörjningsstöd ska minska vid utebliven närvaro. Det ska förtydligas i staden riktlinjer för ekonomiskt bistånd. Därtill ska personer som erhåller försörjningsstöd även vara beredda att arbeta inom kommunens verksamhet med samhällsnyttiga insatser inom ex. lokalvård parkskötsel mm.

Vidare beskrivs i förvaltningens svar att hembesök hos personer med försörjningsstöd genomförs vid behov. Moderaterna anser att genomföra hembesök måste vara en regel inte ett undantag. Det

skapar en god kontakt med socialtjänsten samtidigt som hembesök motverkar fusk.

Likaväl som de offentliga verksamheter ska vara kvalitetssäkrade, är det också rimligt att det ställs krav på de personer som deltar i åtgärderna. I syfte att stärka drivkrafterna att tillgodogöra sig kunskaper som leder till självförsörjning vidhåller Moderaterna att det bör utredas om det finns möjlighet till avtrappning i bidrag och etableringsersättning för dem som inte når tillräckliga resultat. Att koppla ersättning till prestation kan vara en viktig faktor för att lyckas med integration.

Samhällets kravlöshet i kombination med alltför generösa bidrag är en grund till de utanförskap vi ser idag, det krävs därför en ny inriktning för fler människor ska ha ett jobb att gå till. Moderaterna har i motionen presenterat en rad olika förslag för att minska utanförskapet och för en bättre integration. Motionen bör därför tillstyrkas.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 6**För ett tryggare och säkrare Stockholm, Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021****Svar på remiss från kommunstyrelsen**

Dnr 1.7.1-563/2017

Socialnämndens beslut

Socialnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen, som svar på remissen.

Reservation

Samtliga ledamöter och tjänstgörande ersättare för Moderaterna och Liberalerna reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag som redovisas nedan.

Särskilt uttalande

Ordföranden Åsa Lindhagen m.fl. (MP) och ledamöterna Rana Carlstedt m.fl. (S) och Alexandra Mattsson Åkerström m.fl. (V) lämnar följande särskilda uttalande

Stockholm ska vara en trygg och säker stad för alla. Att människor som bor och vistas i Stockholm kan känna sig trygga i sin vardag och leva ett liv i frihet är en grundsten i det hållbara samhället. Vi ser idag att den upplevda otryggheten i många delar av staden ökar, något som vi i den rödgrönrosa majoriteten tar på största allvar. I budget för 2018 föreslår vi därför flertalet åtgärder, bland annat en trygghetsfond på 200 mnkr över två år och ytterligare satsningar på socialtjänstens förebyggande och avhjälpande arbete. En annan viktig del i det fortsatta arbetet för ökad trygghet är det nya trygghets- och säkerhetsprogram som stadsledningskontoret har arbetat fram. Vi välkomnar den ambitiösa ansatsen som finns i programmet. Därtill ser vi två frågor som skulle kunna belysas ytterligare i programmet.

Stadens anställda är en viktig resurs i det trygghetsskapande arbetet. Att utsättas för hot och våld i tjänsten är tyvärr något som förekommer, därför är det bra att arbetet för att förebygga detta är ett av programmets fokusområden. Men stadens anställda kan också hamna i situationer där de i sin tjänst blir vittne till brott som begås mot andra. Att ge stöd till dessa är viktigt ur stadens arbetsgivarperspektiv, vilket skulle kunna tydliggöras i programmet.

Programmet tar upp våldsbejakande extremism och gängkriminalitet under fokusområdet som handlar om

brottsförebyggande arbete. Vi instämmer i att det arbetet är oerhört viktigt, men tycker också att programmet bör beröra frågor som rör annan typ av våld i det offentliga rummet samt våld som utövas i nära relationer och i en hederskontext. Dessa former av våld bidrar också till otrygghet, både på allmän plats och i det egna hemmet – platsen där var och en ska kunna känna sig som allra tryggast.

Ersättaryttrande

Ersättaren Sofia Modigh (KD) hänvisar till Moderaternas och Liberalernas förslag till beslut.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat förslag till nytt trygghets- och säkerhetsprogram till bland annat socialnämnden för yttrande. Programmet är stadens handlingsprogram för det olycksförebyggande arbetet, plan för extraordinära händelser och säkerhetsskyddsplan. Därutöver är programmet också stadens brottsförebyggande program. Syftet med programmet är att ge riktning och stärka stadens samlade trygghets- och säkerhetsarbete samt klargöra mål och ansvarsförhållanden under programperioden.

Socialförvaltningen ställer sig positiv till stadsledningskontorets förslag på nytt trygghets- och säkerhetsprogram. Till sin helhet stärker programförslaget stadens trygghets- och säkerhetsarbete.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 29 september 2017.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag. Vice ordföranden Andréa Ström m.fl. (L) och ledamoten Frida Johansson Metso m.fl. (L) föreslår att nämnden beslutar följande

1. Förvaltningens förslag till beslut godkänns delvis.
2. Därutöver anförs följande.

Kraftfulla insatser krävs för att en stad av Stockholms storlek ska upplevas som en trygg och säker stad för alla som bor och vistas här. Stockholms stad har ett stort behov av och en förpliktigande skyldighet att värna sina invånare och besökare och att direkt eller indirekt göra det yttersta för att minimera stadens sårbarhet. I Stockholm går många olika intressen samman på nationell, regional och lokal nivå vilket ställer höga krav på styrning, samordning och samverkan vid oönskade händelser, både inom staden och med

berörda aktörer på samtliga nivåer. Det gäller att risker och sårbarheter noga analyseras i syfte att bedriva insatser som är förebyggande samt ha bearbetade strukturer för att vidta direkta och konkreta säkerhets- och trygghetsåtgärder då oönskade och oväntade händelser inträffar. Därför är Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram ett mycket viktigt styrdokument som bygger vidare på nuvarande trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016.

Mycket har dock hänt i staden vad gäller trygghet och säkerhet sedan det nuvarande programmet antogs 2013. Fredagen den 7 april drabbades Stockholm av ett fruktansvärt terroråd där fem personer miste livet och flera skadades. Resultat från Stockholm stads trygghetsmätning 2017 visar att otryggheten bland stockholmarna växer inom i stort sett alla områden. Särskilt i vissa stadsdelar ökar otryggheten, främst i Järvaområdet. Var fjärde person är orolig för att gå ut sent i området eller avstår helt från att gå ut ensam på kvällarna i Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista. Oron för att utsättas för våld eller överfall i den offentliga miljön ökar över hela staden. Brottsligheten har förändrats snabbt under de senaste åren. Stockholm och Sverige sticker allt mer ut i statistiken vad gäller skjutningar och våldsbrott. Det är ett underkännande av politiken som förs av den sittande socialdemokratiskt ledda majoriteten som inte tagit stockholmarnas otrygghet på allvar. Det är djupt otillfredsställande att Stockholms stad i dag har ett politiskt styre som inte förmår att agera utan bara klarar av att reagera när det väl är för sent.

Bland det viktigaste som kan göras är att tillskapa ett förstärkt och fördjupat samarbete mellan samhällets olika aktörer. Det kan röra sig om samordnade insatser mellan polis, staden i stort, arbetsförmedling, socialtjänst, civilsamhället, skola, kriminalvård och andra aktörer. Grunden är att staden själv är en viktig aktör. Samordnade kommunala insatser är en förutsättning för fungerande förebyggande åtgärder.

Vi kommer aldrig att acceptera att människor i delar av Stockholm får sin frihet begränsad på grund av otrygghet. Vi vill till 2025 halvera den upplevda otryggheten i de stadsdelar där otryggheten är som störst. På otrygga platser där statens polisåtaganden inte räcker till vill vi genom fler kommunala ordningsvakter med utökade befogenheter och fler trygghetskameror återställa tryggheten.

Vi vill inrätta en central trygghetsjour dit lokala handlare och boende kan vända sig dygnet runt för att tillfälligt öka närvaron av

lokala ordningsvakter. Vi vill utveckla stadens trygghetsskapande arbete och i samverkan med civilsamhället, företag och övriga aktörer genomföra lokal platssamverkan för att utveckla attraktiva och trygga stadsdelar i hela Stockholm. Vi vill också att staden ska vara pådrivande gentemot statsmakterna för att stärka rättsstatens närvaro med polis, åklagare, domstolar och socialtjänst. Nolltolerans mot klotter, skadegörelse och nedskräpning ska gälla.

Det finns delar i trygghets- och säkerhetsprogrammet som behöver förtydligas eller utvecklas för att det ska vara ett väl fungerande styrande verktyg i det förebyggande trygghets- och säkerhetsarbetet. Det gäller framför allt uppföljningen av analyser, åtgärder och resultat. Men även andra delar.

Funktionen informationssäkerhetssamordnare för nämnder och bolag finns med i nuvarande trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016 men inte med i det föreslagna trygghets- och säkerhetsprogrammet vilket är en brist.

Relationen mellan fackförvaltningar och stadsdelsförvaltningar behöver tydliggöras ytterligare i delar av programmet. I fokusområde olycksförebyggande föreslås stadsdelsnämnderna få i uppdrag att ansvara för samordning inom det geografiska stadsdelsområdet. Motsvarande förtydligande saknas inom fokusområdet som handlar om brottsförebyggande arbete och krisberedskap.

Programmet lyfter fram ett antal risk- och lägesbildrapporter som ska rapporteras av nämnderna till tertialrapport två. Det är inte helt tydligt i programmet hur dessa tre lägesbildsrapporteringar sammanfaller eller skiljer sig åt. Ett förtydligande kring utformning, rapporteringsformer och gränssnitt mellan samtliga lägesbilderna vore önskvärt.

Hot, våld och försök till otillåten påverkan mot offentligt anställda är ett växande problem, och staden är inte förskonad från detta. Stadens anställda har rätt till en säker och trygg arbetsmiljö när de utför sitt arbete i stockholmarnas tjänst. Den personal som blir utsatt har rätt till stöd.

De konkreta aktiviteter som programmet föreslår är av övergripande förebyggande och uppföljande karaktär, såsom riskanalys, utbildningsinsatser och incidentrapportering. De bör kompletteras med krav på att särskilt utsatta nämnder eller verksamhetsområden

har fördjupade handlingsplaner för att stötta personal som utsätts för hot och våld.

Vi lever i en tid där spridning av falsk information sätter offentliga aktörers kommunikationsarbete under starkt tryck. I synnerhet i samband med särskilda händelser finns det makter och aktörer som kan ha ett intresse av att sprida en felaktig bild av vad som händer i staden. Därför borde en förstärkt förmåga till omvärldsbevakning och kriskommunikation ta en större plats i arbetet med att bygga motståndskraft och civilförsvarsförmåga.

Ett säkert och tryggt Stockholm handlar om att skapa en sammanhängande stad. Allt för många bor idag i sina lokala områden utan att besöka eller röra sig utanför den egna stadsdelen. Genom att bygga ihop och förtäta i ytterstaden skapas en sammanhängande stad. En större blandning av boendeformer där fler bostadsrätter byggs i hyresrättstäta stadsdelar är avgörande för att utanförskapsområdena ska växa socialt och ekonomiskt.

För att skapa levande och trygga stadsdelar i hela Stockholm måste staden arbeta lokalt med handlare och boende så att det finns förtroende och framtidstro i områden som är brottsutsatta och upplevs som mycket otrygga. Att skapa levande stadsdelar över hela staden med lokala handlare och en känsla av samhörighet och stolthet. Allt för många lokala handlare och butiker stänger, eller begränsar, idag sina öppettider i centrum så som i Husby, Rinkeby och Tensta. De lokala butiksägarna ger upp. Kriminalitet och företagsklimat behandlas ofta som två separata frågor. Men vetenskapliga studier har pekat på att kriminalitet är en av de faktorer som tydligt påverkar företagandets förutsättningar. Här måste Stockholms stad ta ett krafttag och en tydlig vision för ökad trygghet, inte minst i ytterstaden och Järvaområdet. Alliansen vill därför se en tydlig handlingsplan från Stockholms stad med konkreta insatser och åtagande för att trygga lokala handlares situation, men också skapa förutsättningar för dem att fortsätta etablera sig och verka i lokala centrum.

Vi vill utveckla Stockholm till att bli en trygg och säker stad där människor ska kunna röra sig ute och inte begränsas av att de inte upplever sig säkra.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 7**Skolprogram för Stockholms stads förskolor och skolor****Svar på remiss från kommunstyrelsen**

Dnr 1.7.1-581/2017

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Socialnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.

Reservation

Samtliga ledamöter och tjänstgörande ersättare för Moderaterna och Liberalerna reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag som redovisas nedan.

Ersättaryttrande

Ersättaren Sofia Modigh (KD) hänvisar till Moderaternas och Liberalernas förslag till beslut.

Ärendet

Socialnämnden har fått utbildningsnämndens förslag till nytt Skolprogram för Stockholms stad för yttrande. Skolprogrammet är en del av stadens strategi för att förverkliga Vision 2040 – Ett Stockholm för alla, och ska förtydliga stadens inriktning för det kommunala skolväsendet.

Socialförvaltningen ställer sig positiv till utbildningsnämndens förslag till nytt skolprogram för Stockholms stad. För att nå målet om goda och jämlika uppväxtvillkor för barn och unga krävs att skola och socialtjänst jobbar tillsammans. Förvaltningen anser därför att det är bra att vikten av samarbete externt och internt lyfts fram i programmet. Likaså är det bra att vikten av resurs- och elevhälsoteamen lyfts fram för att skapa en inkluderande miljö och likvärdiga möjligheter för alla barn.

Förvaltningen ser vidare positivt på att programmet tagits fram med utgångspunkt i forskning och i bred delaktighet från skolpersonal och elever. Detta skapar goda förutsättningar för att implementera skolprogrammet i Stockholms skolor och förskolor.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 11 oktober 2017.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag. Vice ordföranden Andréa Ström m.fl. (L) och ledamoten Frida Johansson Metso m.fl. (L) föreslår att nämnden beslutar följande

1. Förvaltningens förslag till beslut godkänns delvis.
2. Därutöver anføres följande.

Det har genomförts ett ambitiöst arbete med skolprogrammet och vi delar programmets skrivningar om att likvärdigheten är den största och viktigaste utmaningen i Stockholms stads skolor och förskolor. Alla har rätt att nå sin optimala kunskapspotential.

Skolprogrammet är ett viktigt styrdokument, där kommunfullmäktige kommunicerar sina prioriteringar för Stockholms stads elever över flera år.

Vi anser dock att programmet saknar tillräckliga redogörelser av bland annat likvärdighet och minskade resultatskillnader mellan elever och skolor, trygghet och studiero samt elevhälsa. Även lärarbristen och kompetensförsörjningen, stadens relation till fristående aktörer samt skolutbyggnaden bör behandlas mer ingående i programmet. Med anledning av det ansåg Alliansen i utbildningsnämnden att det föreslagna skolprogrammet har vissa brister som bör åtgärdas, varför vi yrkade återremiss.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 8**Omedelbart omhändertagande av barn och unga i vissa internationella situationer (Ds 2017:49)****Svar på remiss från kommunstyrelsen**

Dnr 1.7.1-603/2017

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen, som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Andréa Ström m.fl. (M) och ledamoten Frida Johansson Metso m.fl. (L) lämnar följande särskilda uttalande

Det är bra att den osäkerhet som har rått kring svenska myndigheters befogenhet att besluta om omedelbart omhändertagande av barn som inte har sin hemvist i Sverige nu skingras. Socialtjänsten måste kunna ta sitt yttersta ansvar för alla personer som befinner sig inom kommunen. Inget barn i utsatthet ska falla mellan stolarna.

De resonemang som förs i departementspromemorian till stöd för det förhandenvarande förslaget är huvudsakligen inriktade på gränserna för svenska myndigheters befogenheter i ljuset av EU-rätten och Haagkonventionen. Någon inventering av svenska kommuners erfarenheter av arbetet med barn i otrygga miljöer som saknar hemvist i Sverige, och vilka problem som kommunerna kan ha upplevt, förekommer inte. Möjligen hade en sådan utredning inte varit förenlig med behovet att relativt snabbt komma fram med ett förslag på lagändring.

Det gör dock att det finns ett par möjliga problem som måste studeras i och med att det nya lagförslaget tillämpas.

Ett problem är vad hemvistlandets myndigheter egentligen anser vara tillräckliga åtgärder. Finns det en risk för att, när barn påträffas i skadliga miljöer, exempelvis i tiggeri eller på tillfälliga boplatser, och på grund av detta omhändertagits, hemvistlandets myndigheter inte anser det finnas skäl att vidta några särskilda åtgärder? Det är

inte självklart att svenska myndigheters syn på vad som utgör acceptabla levnadsvillkor stämmer överens med hemvistlandets myndigheters, i synnerhet inte om barnen som omhändertas tillhör en minoritet som länge varit utsatt för förtryck och diskriminering.

Ett annat problem, som överhuvudtaget inte berörs varken i departementspromemorian eller, såvitt vi kan bedöma, i relevanta folkrättsliga urkunder, är frågan om identifiering. Det finns många fall där personer som befinner sig i Sverige utan hemvist i landet saknar giltiga ID-handlingar, ibland för att de har svårt att ens få sådana handlingar utfärdade av sitt hemlands myndigheter. Finns det då behov av att uttryckligen föreskriva att omhändertagande ska kunna ske omedelbart även om barnets identitet inte är känd, och det kanske inte ens går att fastställa vilket land barnet har sin hemvist i, eller antas det att ett barn som inte bevisligen har sin hemvist i ett annat land faller under svenska myndigheters kompetens?

Ersättaryttrande

Ersättaren Sofia Modigh (KD) hänvisar till Moderaternas och Liberalernas särskilda uttalande.

Ärendet

I promemorian föreslås en ny särskild reglering om omedelbart omhändertagande av barn och unga i vissa internationella situationer. Den innebär att i brådskande fall får socialnämnden besluta om omedelbart omhändertagande för barn och unga som vistas i Sverige, på i princip samma villkor som gäller enligt de vanliga bestämmelserna om omedelbart omhändertagande. Omhändertagandet ska sedan kunna fortsätta i högst fyra veckor från den dag det verkställdes. När den behöriga utländska myndigheten vidtagit tillräckliga egna åtgärder avseende det omhändertagna barnet upphör det svenska beslutet att gälla. Socialnämnden ska vid behov kunna ansöka hos förvaltningsrätten om att det omedelbara omhändertagandet ska få fortsätta längre än fyra veckor i väntan på den behöriga utländska myndighetens åtgärder. De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 april 2018.

Förvaltningen stödjer förslaget om en ny särskild reglering om omedelbart omhändertagande i sin helhet.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 25 oktober 2017.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens. Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 9**Göra Stockholm till teststad för gårdsförsäljning, motion (2017:36)****Svar på remiss från kommunstyrelsen**

Dnr 1.7.1-520/2017

Socialnämndens beslut

Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Reservation

Samtliga ledamöter och tjänstgörande ersättare för Moderaterna reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag som redovisas nedan.

Särskilt uttalande

Tjänstgörande ersättaren Inga-Lill Persson (L) lämnar följande särskilda uttalande

Vi i Liberalerna vet att det är alldeles för många av Stockholms innevånare som drabbas av eget eller närståendes missbruk, alkoholrelaterat våld och trafikskador. Sverige har länge fört en framgångsrik alkoholpolitik som syftar till att minska totalkonsumtionen och alkoholskadorna i samhället. En av grundpelarna i den svenska alkoholpolitiken är Systembolagets ensamrätt på detaljhandel med alkoholdrycker. Den har prövats och funnits förenlig med EU-rätten eftersom EU-rätten tillåter nationella monopolregleringar som motiveras av folkhälsoskäl, men bara om lagstiftningen på det aktuella området – på ett sammanhängande och systematiskt sätt – tillgodoser det av medlemsstaten angivna allmänintresset. Frågan om alkoholtillverkare ska få bedriva detaljhandel, så kallad ”gårdsförsäljning”, handlar därför ytterst om möjligheterna att upprätthålla denna alkoholpolitik.

Om det skulle gå att hitta en modell som möjliggör gårdsförsäljning i begränsad utsträckning, under förutsättning att detta inte påverkar

Systembolagets detaljhandelsmonopol och övriga roll negativt, så är det något som Liberalerna bejaktar.

Frågan om gårdsförsäljning väcker en rad praktiska frågor, inte minst i Stockholm. I Stockholm finns såväl stora alkoholtillverkare och -distributörer som mindre, och det går inte alltid att avgöra vad som ska räknas som lokalproducerat. Öl kan exempelvis bryggas av ett bryggeri med säte i en kommun, men i lokaler i en annan kommun, på licens till ett bryggeri i en tredje. Det framgår inte av motionen exakt vilka tillverkare som ska omfattas av möjligheterna till gårdsförsäljning, vilka varor som ska få säljas eller vilken mängd av varor som ska få säljas eller köpas. Som förvaltningen påpekar är det också oklart under vilka tider försäljning ska ske. Det är därför svårt att bedöma vilka konsekvenserna skulle kunna bli. Syftet med att tillåta gårdsförsäljning skulle förfelas om reformen leder till storskalig privat försäljning av produkter med svag koppling till Stockholm.

Liberalerna vill i detta sammanhang också lyfta fram att varje modell för gårdsförsäljning måste vara förenlig med de principer om icke-diskriminering som råder inom EU. De betyder i korthet att det inom EU inte är tillåtet att ge svenska alkoholtillverkare fördelar i förhållande till alkoholtillverkare från andra EU-länder. Det går därför inte, som konstateras i SOU 2010:98 "Gårdsförsäljning", att göra ett "litet" undantag för svenska tillverkare. Om vi tillåter gårdsförsäljning måste den möjligheten gälla lika för alla tillverkare oavsett hemvist och oavsett var alkoholen tillverkas.

Liberalerna vill också framhålla att de centerpartistiska motionärerna förefaller ha missuppfattat rättsläget i Norge. Det som gäller är att Norge (som inte är EU-medlem) sedan 2016 tillåter gårdsförsäljning av frukt/bärvin, mjöd och vissa typer av cider. Förutom frukt/bärvin och viss cider får tillverkarna också sälja drycker gjorda på bär, kvistar och sav (men inte vin gjort på vindruvor, inte heller sprit eller öl). Alkoholdryckerna får innehålla högst 22 volymprocent alkohol (som uppkommit genom jäsning/fermentering). En producent får som mest sälja 15 000 liter per år och en tredjedel av råvaran som alkoholdrycken har producerats på ska komma från gården eller vara "självplockad". Att den norska gårdsförsäljningen bara omfattar produkter som inte omfattas av det norska EES-avtalet beror på att Norge, när frågan utreddes, konstaterade att det var det enda sättet som Norge kunde införa gårdsförsäljning utan att riskera sin restriktiva alkoholpolitik och sitt alkoholmonopol.

Avslutningsvis vill Liberalerna också påpeka förvaltningens olyckliga formulering i tjänsteutlåtandet. Gårdsförsäljning i bemärkelsen som uttrycket används i debatten är inte tillåtet i Sverige. Det är viktigt att göra tydlig skillnad på det faktum att enskilda tillverkare enligt gällande lagstiftning kan beviljas tillstånd att servera eller erbjuda smakprover på tillverkningsstället och att samma tillverkare skulle tillåtas att bedriva detaljhandel med alkohol. Förvaltningen konstaterar detta, men skriver ändå att ”gårdsförsäljning är idag tillåtet enligt alkohollagen” vilket öppnar för missförstånd då begreppet gårdsförsäljning idag – och i motionen – används för att beskriva försäljning snarare än servering/provsmakning.

Ersättaryttrande

Ersättaren Sofia Modigh (KD) hänvisar till Liberalernas särskilda uttalande.

Ärendet

I motion (2017:36) föreslås att Stockholm ska ansöka om att bli försökskommun för att tillåta gårdsförsäljning av alkohol. Motionen går inte in på detaljer kring öppettider eller vilka kvantiteter som skulle vara möjligt att köpa via gårdsförsäljningen.

Gårdsförsäljning är idag tillåtet enligt alkohollagen och det finns sådana serveringsstånd i Stockholms stad. Förvaltningen menar att en utökning av gårdsförsäljningen riskerar att leda till ökad tillgänglighet av alkohol i samhället och skulle gå emot de av regeringen satta målen för alkoholpolitiken 2016-2020.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande 10 oktober 2017.

På grund av jäv deltar inte Frida Johansson Metso (L) i handläggningen av ärendet.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag. Vice ordföranden Andréa Ström m.fl. (M) föreslår att nämnden beslutar följande

1. Att tillstyrka motionen.
2. Att därutöver anföra.

Centerpartiet driver sedan länge frågan om att tillåta så kallad gårdsförsäljning med övertygelsen att detta varken skulle skada

folkhälsan eller äventyra den svenska alkoholpolitiken. Gårdsförsäljning är att säga ja till entreprenörskap, fler arbetstillfällen och ytterligare stärka Sveriges attraktivitet som besöksmål. Faktum är att en variant av gårdsförsäljning redan är tillåtet enligt alkohollagen i form av ”provsmakning”, en metod som utnyttjas av diverse dryckesproducenter i staden. Men ska Stockholm bli en dryck- och matstad i absoluta världsklass måste dock denna möjlighet utökas där det blir tillåtet att även köpa med sig dryck att ta med hem. Att behöva söka upp närmsta Systembolag och chansa på att drycken finns tillgänglig duger inte i detta sammanhang.

Vi tror inte att försäljning av alkoholdryck till slutkonsument från producenter skulle medföra extra störningar till omgivningen. Ansökningar om försäljning ska hanteras efter samma principer som gäller för andra alkoholtillstånd.

Möjligheten att kunna tillverka, servera och sälja alkoholdryck på samma plats är knappast radikala förslag i ett internationellt perspektiv. I den svenska debatten haglar dock överdrifterna om vad gårdsförsäljning skulle innebära för svensk alkoholpolitik i allmänhet och folkhälsan i synnerhet. Centerpartiet anser att en fungerande gårdsförsäljning ska kunna gå i takt med både svenskt alkoholmonopol och EU-medlemskap, det är en fråga om politisk vilja. Med ett minimum av kreativitet borde det gå att hitta en lösning som tillfredsställer både besökare, producenter och alkoholbyråkrater. Därför föreslår Centerpartiet att Stockholm tar tåten och testar en modell för urban gårdsförsäljning.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 10**Månadsrapport oktober 2017**

Dnr 1.3.1-585/2016

Socialnämndens beslut

Socialnämnden godkänner rapporten.

Ärendet

Prognosen baseras på utfallet per 31 oktober samt dialog med samtliga chefer om eventuella avvikelser från budget.

Nämndens prognos för helåret visar ett överskott på 12,5 mnkr efter begärda tillägg/justeringar och avsättning till resultatfonden. Överskottet beror främst på tillfälliga vakanta tjänster inom flera verksamhetsområden.

Bedömningen är att av den totala budgeten för nyanlända på 347 mnkr, kommer nämnden totalt att återredovisa cirka 42 mnkr till kommunstyrelsen.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2 november 2017.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens. Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 11**Förutsättningarna för Stockholms stad att formellt ställa sig bakom initiativet Tobacco Endgame**

Dnr 3.1.1-576/2017

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden godkänner utredningen av förutsättningarna för Stockholms stad att ställa sig bakom initiativet Tobacco Endgame.
2. Socialnämnden föreslår att kommunstyrelsen beslutar att staden ställer sig bakom initiativet Tobacco Endgame.
3. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen.

Reservation

Samtliga ledamöter och tjänstgörande ersättare för Moderaterna reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag som redovisas nedan.

Ärendet

Socialnämnden fick i budget 2017 i uppdrag att undersöka förutsättningarna för att Stockholms stad formellt ställer sig bakom initiativet och opinionsbildningsprojektet Tobacco Endgame, som på svenska benämns ”Rökfritt Sverige 2025”. Att ställa sig bakom initiativet innebär att en organisation, en myndighet eller ett företag (senare används här begreppet organisation för samtliga) förstår bakgrunden och behovet av att skärpa den tobaksförebyggande strategin. Organisationen stödjer också principen om att ett årtal preciseras då rökningen ska vara kraftigt begränsad samt stödjer en bred opinionsbildning för politiska beslut om den process som leder till målet. Därtill är varje organisation fri att till ställningstagandet lägga de aspekter och insatser som föredras. Förvaltningen föreslår att staden ställer sig bakom initiativet Rökfritt Sverige 2025 samt aktivt arbetar för att nå målet om att färre än 5 % av stadens invånare röker år 2025. Ställningstagandet ligger väl i linje med de

målsättningar som tagits fram i aktuellt förslag till nytt ANDT-program i staden.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 11 oktober 2017.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag. Vice ordföranden Andréa Ström m.fl. (M) föreslår att nämnden beslutar följande

1. Förvaltningens förslag till beslut avslås.
2. Därutöver anføres följande

Förvaltningen föreslår att staden ska ställa sig bakom initiativet Tobacco Endgame.

Även om initiativet är lovvärt i den mening att man önskar minska andelen i befolkningen som röker och förbättra folkhälsan så är det otydligt och träffar fel på flera punkter, vilket gör att staden inte bör ställa sig bakom.

I ärendet talas omväxlande om Tobacco Endgame och Rökfritt Sverige 2025, men det framkommer inte vad som gäller för det rökfria snuset. Aktörerna bakom kampanjen är inte tydliga på den punkten. Dock står det att läsa i ärendet att även om initiativet fokuserar på cigarettökning, så framgår det av bakgrundsbeskrivningen att även snus bör få en egen tidtabell för utfasning.

Initiativet erkänner därmed inte snusets positiva roll för folkhälsan, något som Socialstyrelsen gjorde redan 2005. Faktum är att snus i praktiken anses vara ett av de mest effektiva sätten för att sluta röka. Enligt Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten orsakar rökningen samhällskostnader på 30 miljarder kronor årligen och ca 10 000 – 12 000 dödsfall. Motsvarande siffror från dessa myndigheter rörande snus finns inte att tillgå, vilket inte är konstigt då snusbruk inte har så allvarliga konsekvenser.

Uppskattningsvis har 300 000 personer slutat röka med hjälp av snus. Senast i helgen rapporterade media om forskning som konstaterade att det globalt förekommer noll dödsfall av snus, men drygt sex miljoner dödsfall globalt till följd av rökning. Att då ta de första stegen mot en utfasning även av snuset är därmed kontraproduktivt om man samtidigt hänvisar till folkhälsan. Staden

bör inte ställa sig bakom en linje som inte tydligt gör skillnad på rökning och snus, och ska inte heller bidra till att likställa cigaretter och snus.

Vidare är det inte bra för den lokala demokratin att binda sig vid lobbyorganisationers agendor som styrande för verksamheten. Vi anser därmed att Stockholms stad inte bör ansluta sig till organisationer som arbetar med opinionsbildning i syfte att påverka beslut som den politiska organisationen i staden själv kan påverka genom egna målsättningar och beslut.

Slutligen konstaterar vi att det är märkligt att den socialdemokratiskt ledda majoriteten i Stockholms stad i denna fråga fattar rakt motsatt beslut jämfört med den socialdemokratiskt ledda majoriteten i Göteborgs stad.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 12

Socialnämnden lägger följande ärenden till handlingarna.

Protokoll från socialnämndens sammanträde 17 oktober 2017, justerat 23 oktober 2017.

Protokoll från socialnämndens individutskotts sammanträde 6 oktober 2017, justerat 20 oktober 2017, 20 oktober 2017, justerat 3 november 2017, och 27 oktober 2017, justerat 10 november 2017.

Protokoll från socialnämndens organisations- och föreningsutskotts sammanträde 17 oktober 2017, justerat 24 oktober 2017.

Protokoll från socialnämndens tillståndsutskotts sammanträde 10 oktober 2017, justerat 11 oktober 2017, och 7 november 2017, justerat 8 november 2017.

Protokoll från socialnämndens, äldrenämndens och överförmyndarnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor sammanträde 9 november 2017, justerat 13 november 2017.

Anmälda delegationsbeslut till socialnämnden 31 augusti—31 oktober 2017.

Inkomna handlingar till socialnämnden 12 september—31 oktober 2017.

Protokoll från förvaltningsgruppens sammanträde 8 november 2017, justerat 13 november 2017.

§ 13
Övriga frågor

Socialnämnden beslutar att medge att Christina Elffors Sjödin och Dan Guillou deltar på nämndens uppdrag vid konferensen *Migration och etablering – vad händer 2018?*, 11-12 december i Växjö i regi av Region Kronoberg.

Sammanträdet avslutas kl. 17:45

Vid protokollet

Sigrún Andersdóttir